

Джиги Д. В., студ. факультету адвокатури,

3 курс, група 18-17-02

Науковий керівник: Кравцов Д. М., доц. каф.

трудового права, к.ю.н., доц.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ У ВУГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Вугільна промисловість є однією з головних та найстаріших галузей світової та української промисловості. Вагоме значення цієї галузі проявляється в обсягах виробництва, кількості залученого капіталу та чисельності працівників.

Разом з тим, вугільна промисловість має ряд особливостей, які зумовлюють складність та небезпечність процесу виробництва, його залежність від гірничо-геологічних умов, на які практично неможливо вплинути. Висока температура та концентрація вугільного пилу, потенційна небезпека вибуху метану, зсуви порід і обвали – все це зумовлює великі ризики для життя та здоров'я працівників шахт, що підтверджується великою кількістю аварій, зокрема, і зі смертельними наслідками [1, с. 84]. Так, лише у Львівській області за перше півріччя 2019 року зареєстровано 329 страхових випадків з 335 потерпілими особами, що на 14 % більше у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року [2].

Найбільш поширеними причинами нещасних випадків у вугільній промисловості є недосконалість технологічного процесу, використання застарілого обладнання, неефективність та невикористання засобів індивідуального захисту працівниками, порушення правил охорони праці, тривалий час роботи у шкідливих умовах та несвоєчасне виявлення захворювань [3, с. 49].

Одним із способів підвищення безпеки на виробництві та зростання ефективності праці (оскільки травматизм становить значну частину непродуктивних витрат робочого часу) є вдосконалення методів забезпечення безпеки праці.

Дане питання є предметом постійної підвищеної уваги з боку українського уряду, про що свідчить намір Кабінету Міністрів України розпочати реформу у сфері управління охороною праці. Урядом було затверджено Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні задля імплементації в національне законодавство норм Директиви №89/391/ЄЕС [4]. Концепція має на меті сформувати нову систему запобігання виробничим ризикам шляхом упровадження підходу, орієнтованого саме на запобігання ризикам, замість системи реагування на них.

Основним заходом системи запобігання виробничим ризикам має стати застосування до роботодавців штрафних санкцій за приховування інцидентів на виробництві. Також пропонується покласти обов'язок лікувати постраждалих не з державного бюджету, а за кошти роботодавця [4]. Такі заходи спонукатимуть до запобігання порушенню правил охорони праці та стануть доповненням до існуючих механізмів забезпечення прав працівника.

Концепція акцентує увагу на недостатній участі громадськості у виробленні й прийнятті рішень. З цією метою на профспілки наділяються повноваженнями щодо сприяння усуненню недоліків та прогалин у сфері підвищення безпеки виробництва [4]. Тобто, забезпечення безпеки праці - це обов'язок не лише роботодавця чи державних служб, а й самих працівників.

Ще однією проблемою у сфері забезпечення охорони праці є нелегальне працевлаштування, яке робить працівника абсолютно незахищеним від виробничого травматизму через те, що особа не матиме жодних гарантій і засобів захисту власного життя та здоров'я [5, с. 137]. Кожна людина повинна сама дбати про себе, а тому встановлення санкцій за нелегальне

працевлаштування необхідно не лише щодо до роботодавця, а й стосовно працівника, який не виконав таким чином вимоги законодавства щодо належного оформлення трудових відносин.

Переваги такого підходу очевидні: працівник буде більш зацікавлений у встановленні законних трудових відносин, бо це надасть йому можливість у випадку травмування скористатися страховими виплатами та звернутися до роботодавця з законною вимогою про відшкодування нанесеної здоров'ю шкоди, якщо така шкода була завдана з вини роботодавця.

Не менш важливим засобом протидії виробничому травматизму є модернізація устаткування, застосування сучасних технологій виробництва. Зокрема, поступова механізація процесів з найбільш важкими умовами праці. Значна частина нещасних випадків на вугільних шахтах спричинена проблемами із застарілим обладнанням [3, с. 52]. Проте застосування новітніх технологій, тим більше у видобувній промисловості, надзвичайно дороге задоволення. Тому держава, яка є зацікавленою в ефективності такої прибуткової галузі, повинна сприяти модернізації добувних підприємств, зокрема, і через застосування пільг та дотацій від держави як засобу заохочення.

Отже, вугільна промисловість — це складна виробнича система з небезпечними умовами праці, де найменше відхилення від правил безпеки може призвести до значних втрат, передусім людських. Тому для забезпечення охорони життя та здоров'я людини як найвищої соціальної цінності, необхідно запровадити заходи, спрямовані на посилення охорони праці, та забезпечити неухильне їх дотримання як роботодавцями, так і працівниками.

Література:

1. Ронська О. Г. Організація охорони праці у вугільній промисловості / О. Г. Ронська // Сборник материалов 2-й Международной научно-практической конференции: «Современные подходы к трансформации

концепций государственного регулирования и управления в социально-экономических системах», 19 февраля 2013 года, Юго-Зап. гос. ун-т., Курск, 2013, 237 ст, С. 83-86.

2. Аналіз стану виробничого травматизму та професійної захворюваності у Львівській області за I півріччя 2019 року. Фонд соціального страхування України : веб-сайт : URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/lvv/uk/publish/article/88642;jsessionid=97F76A23BED57243C9FD84BB1D2AE993> (дата звернення: 20.10.2019).

3. Кулицький С. Вугільна промисловість України: сучасний стан і проблеми розвитку. Україна: події, факти, коментарі. 2016. №18. С. 47-54.

4. Про схвалення Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/989-2018-%D1%80> (дата звернення: 20.10.2019).

5. Кравцов Д. М. Правове регулювання відносин по розслідуванню та обліку нещасних випадків на виробництві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Х.: 2003. 201 с.

Залесский В. А.

Студент гр. ММ-51 ХНАДУ

ЗАГРЯЗНЕНИЕ ПЛАНЕТАРНОЙ АТОМСФЕРЫ

В настоящее время повысилась роль человека на атмосферу. Воздушная оболочка Земли является одной из самых главных условий жизни. Без еды человек может жить месяц, без воды - всего неделю, но без воздуха человек не сможет просуществовать более двух минут. Атмосферный воздух можно считать неисчерпаемым природным ресурсом лишь условно, ведь человеку